

Nyheter

GP granskar: Larmet från 112

Västra Götalandsregionen har bara en ambulanshelikopter. Trots att det tidigare sagts att det ska vara sjuksköterskor som koordinerar den gör även undersköterskor det.

Arkivbild: Jonas Lindstedt

Oerfarna sköterskor måste fatta livsavgörande beslut

Erfarenhet och kompetens skulle förbättra bedömningen av ambulanslarm. Men kraven sänktes betydligt när det blev svårt att hitta personal – även för de som koordinerar regionens enda ambulanshelikopter. Ändå fick en mycket erfaren sjuksköterska inte jobb på Sjukvårdens larmcentral. Personen hade tidigare uttryckt sig kritiskt i media.

GP har tidigare berättat om hur Sjukvårdens larmcentral misslyckades med att rekrytera tillräckligt med personal för att kunna svara på 112-larmen i Västra Götaland – något som kostat skattebetalarna miljoner. De ökade kostnaderna har accepterats för att personalens kompetens skulle leda till säkrare bedömningar.

Nu kan vi avslöja att inte heller personalens kompetens blivit som utlovat. När svårigheterna att rekrytera växte sjönk kraven.

Samtidigt som regionen utåt krävde att sjuksköterskorna skulle ha varit i yrket i minst tre år och ha erfarenheter från larmcentraler, akutsjukvård eller liknande, anställdes flera personer utan den typen av erfarenhet. Det framgår från cv:n som GP har tagit del av.

- En person har tidigare bara arbetat som sjuksköterska på en rehabiliteringsavdelning för äldre.

- En annan sjuksköterska har endast arbetat på medicinsk avdelning för äldre.

- En tredje har endast skrivit att hon jobbat på bemanningsföretag och avdelningar för planerade behandlingar.

– De har sålt en oxfilé, men de ger ut en prinskorv. De talar inte om för köparen att det är prinskorv som du får i paketet, säger en anställd till GP.

Ann-Louise Andersson, verksamhetschef för Sjukvårdens larmcentral, säger att kravet på erfarenhet fanns med när man hade bråttom och försökte rekrytera från bemanningsföretag under våren, men att erfarenheterna i övrigt endast nämnts som meriterande.

– Vi har haft ett krav på oss att anställa så många som möjligt och det har vi verkligen försökt göra, förutom personer som kanske varit direkt olämpliga. Vi har ju jobbat stenhårt med att utbilda internt själva och det fortsätter vi att göra. **Har alltså era krav sänkts i takt med att ni fick svårt att rekrytera tillräckligt med personal?**

– Ja, vi har haft pressen på oss, så är det ju.

Hon menar ändå att det inte innebär att bilden av en verksamhet med högkompetent personal som nu svarar på ambulanslarmen är felaktig.

– Det är sjuksköterskor trots allt, det får du inte glömma, som har legitimation för sitt yrke, en gedigen medicinsk kunskap och som också får en internutbildning, bredvidgång och handledning som gör att

Bild: Petter Trens

”*Vi har haft ett krav på oss att anställa så många som möjligt och det har vi verkligen försökt göra, förutom personer som kanske varit direkt olämpliga.*

Ann-Louise Andersson,
Verksamhetschef
Sjukvårdens larmcentral

de hanterar det här på bästa möjliga sätt.

En stor del av de anställda är dock inte alls sjuksköterskor. Knappt 20 av de totalt omkring 60 anställda på larmcentralen är undersköterskor – och vissa av dem gör livsavgörande bedömningar.

Västra Götalandsregionen har bara en ambulanshelikopter. Därför är det viktigt att den åker på rätt larm, så att den inte är upptagen när det gäller. Att en erfaren sjuksköterska skulle samordna helikopterlarmen var därför en av målsättningarna med Sjukvårdens larmcentral.

Tjänsten kallades även från början ”medicinsk supportsjuksköterska”. Men i själva verket är det inte bara sjuksköterskor som sköter helikopterlarmen. Av 13 personer som har arbetat med detta sedan larmcen-

tralen startade är fyra undersköterskor. De saknar legitimation och formell medicinsk kompetens. En av undersköterskorna har dessutom mycket begränsad erfarenhet över huvud taget från sjukvård – personen har tidigare endast haft ett två månaders vikariat på sjukhus.

Vad tänker du om den kompetensen?

– Jag säger igen att vår ambition är hela tiden att i den här funktionen ska det sitta erfarna ambulanssjuksköterskor. Vi är inte i mål där i dag, men vi strävar mot det, säger Per Arnell.

Hela avsikten med satsningen är att höja kompetensnivån och att medicinskt kunnig personal ska göra bedömningar, menar Per Arnell. Han framhåller dock att helikopterlarmen och konflikterna mellan uppdragen har gått ned kraftigt jämfört med tidigare, då det inte fanns någon motsvarande funktion.

– Nu är bedömningarna bättre, säger Per Arnell, som överlag är nöjd med att koordinatörerna införts.

– Det du beskriver är naturligtvis inte optimalt. Det har en bakgrund i att de har haft rekryteringsproblem, att SOS Alarm gick ur det här i förtid och att man var tvungen att få till en bemanning på dygnet runt-basis. Men naturligtvis är det inte bra.

Undersköterskorna på larmcentralen sköter i övrigt framför allt sjuktransporter som inte kommer in som 112-larm. Ofta handlar det om ambulansbeställningar inifrån sjukvården.

– Alla vårdcentraler ringer in där, och de kan ju ha en jättedålig patient som jag får bedöma som en etta, säger en anställd till GP.

En etta är ett prio 1-larm, som rör akut livshotande tillstånd. Ann-Louise Andersson säger att undersköterskorna i de fallen har stöd av bedömningen som vårdcentralen har gjort.

Men de gör ju också en prioritering där då.

– Ja, det kan hända att de gör det. **Är det rimligt att de gör det?**

– I den position som de sitter i så ingår det ibland, ja. Den kunskapen har de och har de den inte så tar de stöd av en sjuksköterska.

I Uppsala, där en av de larmcentraler som har varit förebild för Sjukvårdens larmcentral finns, har man gjort en annan bedömning.

Där får endast sjuksköterskor bedöma ambulansbeställning från vården, eftersom vårdavdelningarna som ringer inte bedöms ha kompetensen som behövs.

Sjukvårdens larmcentral har det senaste året sökt desperat efter personal. Men de ville inte anställa en sjuksköterska med mycket gedigen erfarenhet. Han skriver själv i ett brev till regionen att han tror att det handlar om att han tidigare uttalat sig kritiskt i media och skrivit debattartiklar.

Sjukvårdens larmcentral tar hellre in oerfaren personal utan erfarenhet i telefonbedömning och personal via bemanningsföretag. Jag har 10 år i Ambulans, ca 5 år med telefonbedömning på 1177 och SOS Alarm samt 1 år i kommunal hemsjukvård och en magisterexamen med uppsats om bedömningar av bröstsmärta i larmsamtalet”, skriver mannen, som inte vill kommentera frågan i GP.

Efter ett kort svar hände inget mer med ärendet.

Ann-Louise Andersson vill inte kommentera varför mannen inte fick jobba på Sjukvårdens larmcentral, men debattartiklar som mannen har skrivit handlar om hur SOS Alarm inte klarade sitt uppdrag.

Får man inte vara kritisk mot SOS Alarm?

– Det blir ju väldigt svårt, när vi jobbar tillsammans och sitter i samma lokaler. Nu säger jag inte att det var det som gällde i det här fallet, men det hade varit svårt i så fall.

Samtidigt hade ni hade väldigt ont om folk och sökte personal med ljus och lycka.

– Nej, jag kan inte uttala mig i enskilda personalärenden, säger Ann-Louise Andersson.

Tobias Andersson Åkerblom
tobias.andersson.akerblom@gp.se

GP granskar: Larmet från 112

När livet står på spel och du ringer 112 tar Sjukvårdens larmcentral hand om ditt samtal. Men det finns allvarliga problem i verksamheten, enligt uppgifter till Göteborgs-Posten. I flera delar granskar GP vad som hänt människor i nöd, ekonomiska haverier, konflikter och löften som svikits.

Vet du mer?

Kontakta GP:s
granskande reporter
Tobias Andersson
Åkerblom
tobias.andersson.
akerblom@gp.se
031-62 42 76

